

Juleintervju med Tom Ola Halvorsen

Leder i Romerike Historielag

Du har vært leder i Romerike Historielag i 9 år nå. Hva har vært best i 2017? Og verst?

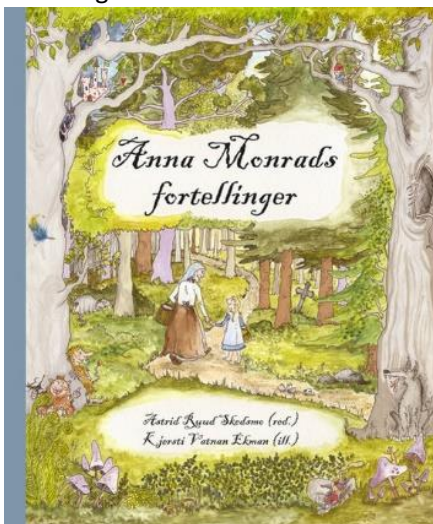
- Det beste med 2017 har vært å oppleve innsatsen i lokallagene. Det nedlegges mye frivillig innsats i å bruke lokalhistorien til å ta vare på stedsidentiteten i lokalsamfunnene. Romerike er under stort utbyggingspress og ting skjer fort. Det er gledelig å se at historielagene er høringsinstanser i utbyggingssaker rundt om i kommunene og mange er involvert både i

museumsdrift og den kulturelle skolesekken. Ved å gi steder identitet gjennom lokalhistorie, skapes også tilhørighet hos innbyggerne. Viktige element i samfunn som er i forandring.

Kort om Romerike Historielag

- Stiftet: 1. august 1920
- Lokallag: 17
- Medlemmer: 3725
- Leder: Tom Ola Halvorsen fra 2008, nestleder fra 1998.
- Hus: Eget hus siden 1981, Historielagets Hus, i sidebygningen til Skedsmo prestegård, like ved Skedsmo kirke.

Eventyrboka. Videre har Romerike Historielag vært involvert i en spesiell bokutgivelse, «Anna Monrads fortellinger». Boka dokumenterer dialekten på Øvre Romerike i siste sekund før den gikk tapt og en

fortellerkunst som er blitt borte. Årsakene kunne vi si mye om, men boka er spesielt viktig for Romerike som alltid har vært en innfallsport for forandringer via Oslo.

Astrid Ruud Skedsmo har gjort en formidabel jobb med språket og dialekten, noe som burde høste anerkjennelse på landsbasis. Les kapittelet bakerst i boka «Tjuget saam en temmer stok - Om den ortografiske bearbeidinga av materialet».

Boka er illustrert av Kjersti Vatnan Ekman. Illustrasjonene pirrer fantasien og bidrar til å levendegjøre historiene, og spesielt blir det når den nye «eventyrfortellersken på Romerike» Astrid formidler dette muntlig.

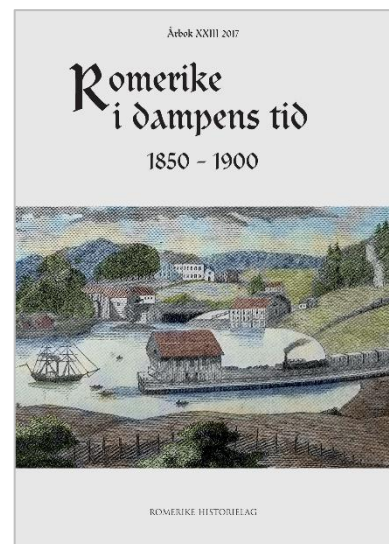
Boka er et fantastisk samarbeide mellom Romerike Historielag, Gamle Hvam museum, MiA (Museene i Akershus) og KiA (Kulturrådet i Akershus). Her har frivilligheten og det profesjonelle museumsvesenet

samarbeidet helt sømløst. Dette burde også bli en sak som fortelles om hvordan samarbeid mellom frivilligheten og det profesjonelle kan gjøres.

«Romerike i dampens tid». RH har også utgitt egen bok i høst. Den siste boka i serien om Romerikes Historie, eller Årbok XXIII 2017 «Romerike i dampens tid», har 17 meget lesevverdige artikler som tar for seg tiden fra ca. 1850 til ca. 1900.

Redaksjonen har gjort en formidabel innsats nok en gang. Spesielt må vi nevne Lene Skovholt og Grete Andersen, som har gjort layout og bearbeidet innholdet fram til trykking. Alt er gjort på frivillig basis. Stor takk til fotograf Anders Henriksen også, som har gjort mange håpløse bilder til perler. Jeg burde jo takke hver enkelt i redaksjonen og artikkelforfatterne, men dere får kjøpe boka og takke på den måten.

Kontorstyrer og bokansvarlig Kåre Bøhler er fornøyd med årets boksalg, men selger gjerne flere bøker. Hele serien om Romerikes historie er på 5 bøker, fra middelalderen til 1900-tallet, og burde vært pensum for distriktets politikere.

Hjemmesiden. En annen og viktig sak som har plaget meg lenge, har løst seg på en utmerket måte. Vi har fått Lillian Mobæk som webredaktør. Hun er profesjonell i tankegang og arbeidsmetoder, og har flyttet hjemmesiden inn i StyreWeb-systemet, og der hvor jeg ikke strakk til, hverken faglig eller tidsmessig, er hun hele tiden i forkant. Det betyr at det stilles krav til Romerike Historielags formidlingsstrategi og poengterer viktigheten av lagets og lokallagenes digitale framtid. Som et lite eksempel kan jeg nevne at en liten promotering på Facebook nå før jul resulterte i 5 nye medlemmer i tre forskjellige lag i løpet av fire dager! Alle innmeldt via innmeldingsskjema på hjemmesiden. Den nye hjemmesiden ble lansert 3. oktober, og her skjer det ting hele tiden, så følg med på www.historielag.no.

Utover dette, er det så mange ting jeg gjerne vil formidle til dere, men jeg får begrense meg.

Det verste i 2017? Kan ikke komme på noe negativt, jeg. Det eneste som plager meg er at jeg konstant har en følelse av at jeg skulle gjort mer. Men jeg har jo lært gjennom årene at jeg får ikke gjort mer enn det jeg rekker.

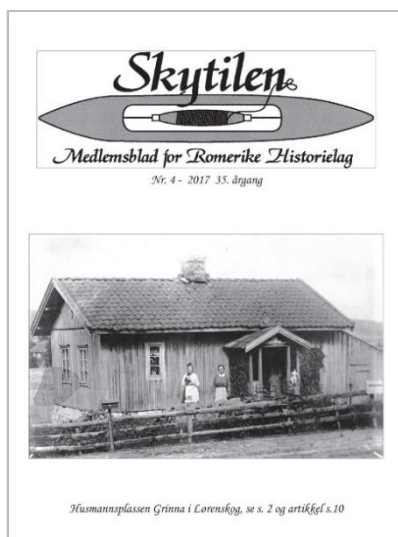
Romerike Historielag er en sammenslutning av 17 historielag, med over 3700 medlemmer. Hva er utfordringene med å være leder for en så stor organisasjon? Hvordan får du grasrota i tale, og hvilke fremtidsvisjoner har du for Romerike Historielag?

- Utfordringen eller utfordringene er 17 forskjellige foreninger. Alle har samme mål/interesse i å samle, dokumentere og formidle sin lokalhistorie. Dette kommer i mange forskjellige former og fasonger. Her er det snakk om frivillig arbeide, engasjement og egeninteresser. Vi må prøve å legge forholdene til rette for ildsjelene og bidra til at de kan gjøre det de brenner for. Et element i dette er å ha kontordag på Historielagets Hus hver torsdag. Her kan alle komme; medlemmer, historielagsledere og andre. Få en kaffekopp, en prat, finne løsninger og føle tilhørighet til historielagsbevegelsen. Kjøpe lokalhistorie eller lete i biblioteket etter opplysninger.

Medlemsregister. Et annet element er et medlemsregister som er sentralt for alle lagene. De vedlikeholder det selv, men vi er behjelpelig med vedlikeholdet for dem som ikke vil sette seg inn i det databaserte systemet. I dette systemet ligger det mange muligheter til kommunikasjon med medlemmene, og bidrar til kontinuitet i lagsarbeidet. Noe som blir viktigere og viktigere i denne tid hvor så mye blir formidlet digitalt.

Et poeng nå er e-post adresser til medlemmene. Noen lag har gjort en god jobb og har e-post- adresser til 88% av medlemmene, men noen har fortsatt under 10%. Dette er en utfordring for neste år. Det holder dessverre ikke med medlemsbrev to ganger i året lenger. Dyrt er det også med brev. I medlemsregisteret ligger det mulighet til både e-post, som er gratis, og SMS som koster kr 0,50 pr. melding. Så her er det mye penger å spare.

Kommunikasjon. Medlemsbladet **Skytilen** sendes ut 4 ganger i året. Her kan medlemmene skrive om sin lokale historie, samt at vi bruker det som et meldingsblad. Det har sin begrensning som meldingsblad da det kommer ut bare fire ganger i året. Derfor lager jeg et meldingsblad som jeg prøver å formidle hver mnd. Dette går på e-post, så her er det mange som faller utenfor.

Videre har vi fått en hjemmeside www.historielag.no, som formidler det som skjer. Her er det også en kalender hvor vi legger inn det som skjer i lokallagene. Dette for å dokumentere alt det fantastiske arbeidet som skjer i lokallagene, slik at vi kan dokumentere dette ovenfor myndighetene. Vi har også en [Facebook-side](#) som jeg vedlikeholder, og bruker til å generere besøk på vår hjemmeside. Med en liten promotering nylig fikk vi plutselig fem nye medlemmer fordelt på tre lokallag. Så - det finnes et potensiale som kan brukes av lokallagene.

Vyer. Å være medlem i en organisasjon betyr en spesiell interesse for emnet, og krever at organisasjonen kan formidle det som skjer i interessesfæren til medlemmet. Mine vyer for fremtiden er å kunne formidle viktige saker som har interesse for lokalhistorie-interesserte på Romerike, og derigjennom oppfylle formålsparagrafen vår. Samt å gjøre Romerike Historielag til en moderne organisasjon som kan ta lokalhistorien inn i samfunnsdebatten.

Romerike Historielag har siden 1981 hatt sitt eget hus på Skedsmovollen, et gammelt og ærverdig hus fra 1700-tallet. Hvordan klarer laget å skaffe midler til vedlikehold på huset? Og hva er planene framover? Arrangeres det faste omvisninger?

- Å ha eget hus er grunnlaget i driften av organisasjonen. Å ha kontorplass, møterom, foredragssal og bibliotek og lager er luksus. Et slikt fredet hus har også sin egen identitet som må pleies. Nå er vi i starten på en restaurering som kommer til å koste både tid og penger. Heldigvis er Akershus fylkeskommune bemyndiget av Riksantikvaren til å bidra til at alle fredede bygg er brakt til normalt vedlikeholds nivå innen 2020. Her er det økonomisk hjelp å få, men det krever en skikkelig egeninnsats, og dokumenterte tilbud og godt begrunnede planer for arbeidet.

Restaurering. Heldigvis har vi et husstyre som gjør en fantastisk innsats, men likevel er søknadsskriving og rapportering noe som jeg har blitt ved. Målet er at penger til restaurering ikke skal gå av medlemskontingenten, som dekker Skytilen, medlemsregisteret og en 20% kontorstilling til Kåre (Bøhler), som i tillegg til regnskap og kontorarbeid er en dyktig bokselger. Men å finne steder hvor en kan søke midler er ikke enkelt. Det tar tid og krever mye dokumentering å lage slike søknader. Problemet akkurat nå er å finne noen som kan gi støtte til kloakkanlegg, som vi er pålagt å sanere etter pålegg fra Skedsmo kommune. Dette gjelder hele prestegården, og her må vi samarbeide med Opplysningsvesenets fond. Kjenner dere noen som gir tilskudd til kloakk til frivillige organisasjoner?

I søknadsammenheng får vi hele tiden spørsmål om hvor mange barn og unge vi har i medlemsmassen, og det er jo ikke mange. Det å hele tiden skulle forklare at det er vi som formidler vår kulturarv videre til neste generasjon, blir å gi folk aha opplevelser, men gir lite penger til kloakk.

Vi har ikke faste omvisninger, men flere av oss som bruker huset aktivt, tar gjerne en omvisning, hvis det er interesse for det.

Hvilke organisasjoner har Romerike Historielag samarbeid med? Er det noe samarbeid med bygdetun, museer, samlinger, etc. på Romerike?

- Vi samarbeider med de foreningene som naturlig kan bruke oss i sitt arbeide. **Romerike lokallag av fortidsminneforeningen** har sine møter på Historielagets Hus, og vi samarbeider også om foredragsserier. Tradisjonelt er det i november. Nå sist var det Reformasjonsjubiléet som var emne. Vi samarbeider også med **Slekt og data, Nedre Romerike**, som står for slektsforskningsdelen av historielagsarbeidet. Romerike Historielag har også en forpliktelse her. **Romerike Ættehistorielag** ble en gang for lenge siden innlemmet.

Slekt og data har sine møter på huset, både på dagtid og kveldstid. Dessuten har vi et nært samarbeide med **Kulturvernrådet i Akershus, KiA**. Vi har også samarbeidet med **Museene i Akershus, MiA**, om den tidligere nevnte boka med «Anna Monrads fortellinger». Her tror jeg det kan komme flere spennende ting. Som f. eks. hva det forskes på i MiA. Vi er åpne for mange slags samarbeid, og har også god kontakt med noen venneforeninger til lokale små museer.

Når det gjelder bygdetun, museer og samlinger så er det de lokale historielagene som står for samarbeidet der. Romerike Historielag består jo egentlig bare av et styre og en deltidsansatt kontorstyrer. All utadrettet virksomhet gjøres frivillig og uten lønn.

Hva er lederens ønsker for 2018?

- Ønsker for 2018 - tja - ønskelista er levert julenissen: Å gjøre historielagsbevegelsen mer synlig, at medlemmene synes det er stas å være medlemmer, at restaureringa av huset går greit, og at noen kan gi meg et tips om hvor vi kan søke midler til kloakk, eller at vi kan selge så mange bøker at vi kan betale på den måten. Dette ble mye rart, men det er det som opptar meg nå.

Til slutt; hvordan feirer Tom julen, og hva er favorittmaten?

- Julen feirer vi med datter og barnebarn på andre siden av gårdsplassen. Maten er iht. til tradisjonen: Ribbe, pølser, medisterkaker osv. Her er hele familien så tradisjonsbundet at 13-åringen må ha juletreet på eksakt samme sted hvert år, ellers blir det neppe jul.

Intervju: Lillian Mobæk, des. 2017